

6 november 2024

Uitgave van de Leido Academy, het thema-netwerk voor LevenLang Leren

INTERNATIONALE INSTROOM EN DOORSTROOM MET DIPLOMA OP NIVEAU 5 NAAR OPLEIDING OP NIVEAU 6 (en een paar vragen aan onze lezers! Reageer!)

1 Inleiding

Internationalisering van het hoger onderwijs... en bezuinigingen die kennelijk zonder meer in deze sector zullen worden doorgevoerd... ontwikkelingen die voor veel beroering zorgen, in alle gelegingen van ons land. Op 12 november zal de minister 'in de clinch gaan' met de Vaste Kamercommissie voor Onderwijs (van de Tweede Kamer) over de voorstellen die door de vorige regering in werking zijn gezet en door de huidige zijn overgenomen. Het is nu al duidelijk dat er op allerlei punten flinke verschillen van meningen tussen de partijen bestaan en dat vervolgens nog niet duidelijk welke maatregelen als winnaars uit de bus zullen komen. Maar de strijd zal hevig zijn, gezien de standpunten die ook van buiten de politiek zijn ingenomen.

Binnen het hbo wordt het standpunt ingenomen dat op basis van relatief weinig aantal internationale studenten en het zorgvuldige beleid dat dienaangaande wordt gevoerd, deze regering veel van de voorgestelde maatregelen en bezuinigingen moet laten vallen. Gelet op het belang van het hebben van zoveel mogelijk goed opgeleide hbo'ers voor ons arbeidsmarkt (ook met internationale contacten) moet worden voorkomen dat juist er minder jongeren voor het hbo zullen kiezen en – waar nodig – uit het buitenland komen om hier een gewilde studie te gaan doen.

We willen in dit nummer kort ingaan op de internationale instroom die een specifiek onderdeel van dit alles vormt. Het gaat om degenen die met een buitenlands diploma op niveau 5 van het European Qualifications Framework (EQF), het raamwerk waaraan alle nationale kwalificatieraamwerken zijn gelinkt – dus ook het NLQF – hier komen. Of juist andersom...

Aan het eind een aantal discussievragen!

2 Algemene internationale afspraken over toelating hoger onderwijs en dan...

Om het kader hiervoor even vast te stellen, is het van belang om te weten dat in 1997 in Lissabon een internationaal Verdrag is gesloten door veel landen (en andere landen hebben zich aangesloten in een latere fase) over het kunnen instromen in het hoger onderwijs op een bepaald niveau, dus voor een van de graden, in land A met een diploma uit land B. In het kort komt het erop neer dat als iemand in land B aldaar formeel wordt toegelaten voor een van de opleidingen in het hoger onderwijs met een bepaald nationaal diploma, dit in een ander land ook mogelijk moet kunnen zijn. Dus bijv. als iemand in land B een bachelorgraad heeft verworven, kan hij of zij in land A toelating vragen tot een masteropleiding (ook in een binair systeem).

Echter, dit levert nog geen automatisch 'recht' op. De ontvangende instelling mag zelf aanvullende eisen stellen (eventueel na raadpleging van bijvoorbeeld een nationale organisatie zoals Nuffic in ons land). Dat kan te maken hebben met vakken, stages, minoren en misschien ook een brugjaar of een aanvullend voorbereidend deel. Het kan best zijn dat de toelating in praktische zin niet mogelijk is, bijvoorbeeld als het gaat diploma's uit landen van buiten de EER of landen met een minder ontwikkeld hoger onderwijssysteem.

Deze afspraken gelden ook voor de toelating tot het hoger onderwijs, dus tot de opleidingen op niveau 5 dan wel 6 – afhankelijk van wat er in het stelsel is opgenomen en als hoger onderwijs wordt gezien. Dat geeft nog wel eens problemen, als het gaat om de toelating tot een universiteit: Is het buitenlandse diploma gelijkwaardig met ons vwo, met de profielen en de vakken (en andere

aanvullende eisen)? Kijk maar eens naar Vlaanderen waar het Nederlandse havo-diploma formeel als zodanig geen toelating biedt tot een hogeschool, aangezien het ASO (met allerlei differentiaties binnen de leerwegen) zes jaren duurt – en het havo alhier ‘maar’ vijf jaren. Kortom, internationale en algemeen geformuleerde afspraken zijn op zichzelf prima, maar in de praktijk komt er bij de internationale doorstroom nog heel wat kijken.

3 Met niveau 5 naar niveau 6 – naar ons land en naar een ander land

Met de discussies over de internationalisering in ons land en vooral over het gebruik van de Engelse taal binnen de Ad- en Bacheloropleidingen, is de vraag hoe belangrijk in de komende jaren de volgende opties gaan worden:

1. Instroom in een Nederlandse hbo-bachelor met een niveau-5 diploma uit een ander land;
2. Doorstroom met een Nederland Ad-getuigschrift naar een bacheloropleiding (niveau 6) in een ander land.

Ad 1

Het kan een diploma zijn dat valt onder de:

- Short Cycle HE (formeel aan de eisen ervan voldoende), of
- Higher VET, dus veelal niet verzorgd door een hogeschool of universiteit.

Maar dan laten allerlei recente onderzoeken zien dat vrijwel elk land een eigen aanpak heeft voor niveau 5, mogelijk ook nog met trajecten die wij hier zien als bedrijfsopleidingen.

Ad 2

Hierbij speelt mee dat er in het ontvangende land geen hogescholen kunnen zijn, alleen maar universiteiten. In ons land kan men met een Ad aan een wo-opleiding beginnen, dus vanaf de start. Maar dat kan ook anders zijn zoals in Luxemburg waar sommige BTS-diploma's (niveau 5, verzorgd door scholen voor voortgezet onderwijs) instroom bieden bij een wo-bacheloropleiding met een vrijstelling voor een jaar. Ook uit de onderzoeken blijkt dat internationaal geen duidelijke gemeenschappelijke kaders bestaan – en eigenlijk ook niet mogelijk lijken te zijn. Maar de internationale studiestromen zullen groter gaan worden. Voor niveau 5 zal dat ook het geval zijn, is de sterke verwachting.

De vraag is nu bij de komende discussies of buitenlandse niveau-5 opleidingen in het Engels ook hier in ons land kunnen worden voortgezet met een aanvullend bacheloropleiding, in het Engels. Maar dan komt men als hogeschool boven een derde van het aantal punten in een vreemde taal. Of is daar iets op te vinden, met bepaalde constructies – met studie-eenheden die niet meetellen voor het worden verzorgd in het Engels (denk aan stages en bepaalde projecten)? Is dat al iets waarover wordt nagedacht?

4 Discussies... vragen...

Mooi onderwerp, zoals hierboven geschetst. Maar is er al een nationaal beleid, met afspraken die de aanbieders van Ad's met elkaar hebben gemaakt? Is het Nuffic al voorbereid op allerlei aanvragen, gezien het feit in haar documentatie over Nederland de Ad nog niet echt als zodanig is opgenomen (zoals al eerder door ons gecommuniceerd)? Gaat OCW iets doen? Heeft het Platform Ad een onderzoek lopen? Daar ligt eigenlijk de 'sleutel' om bepaalde bronnen aan te boren en op basis daarvan te kijken hoe de instroom met een buitenlands diploma op niveau 5 in een hbo-bacheloropleiding zo soepel mogelijk kan geschieden – en in de internationale communicatie wordt meegegenomen.

Een paar vragen die we dan maar aan de lezers voorleggen:

1. Moet hierover een landelijke discussie worden gestart?
2. Welke hogescholen hebben al een beleid hiervoor ontwikkeld en zo ja, hoe en wat?
3. Moet er een landelijk kader zijn met een aantal richtlijnen en scenario's?
4. Wie moet dit op zich gaan nemen?

We horen het graag en spelen de antwoorden door naar alle belanghebbenden.